

FOAIE

пентрѣ

МШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛІТЕРАТУРЪ.

№. 18.

Luni, 3. Maiu.

1843.

СПИЧЕ ДІН ІСТОРИА ПАТРИЕІ.

(Банет.)

— Длкъ пела 1575—6, Славоніа ші Кроація атѣт пріи ревеліа цѣранілор дн контра пропріетарілор, кѣт ші маі вѣртос пріи некѣрмателе інкѣрсіі тѣрчеші, дн паіптеа кѣрора тѣлдіме де лѣкѣиторі славі се тѣрѣа дн лонтрѣл Германіеі, рѣтасерѣ парти маре дешерте де оамені. Атѣчї днпѣратѣл герман Рѣдолф хотѣрѣ а дн-темеіа дн ачеа парти вл депералат кѣт дї зісерѣ, пѣрѣреа цїіторіѣ ші пѣсе темейѣ четѣдеі Карловіц. Ачеаста фѣ чеа днпѣтѣе вѣзіре а міліціеі тѣрѣіпанше дн Кроація ші дн Славоніа пріи петціі.

— Дѣпѣче Сісісмѣнд Баторі ла 1594 кѣ прілежѣл вѣзі оспѣц оторѣ не кѣдїва магнатїі транспіванї, карїі конспірасерѣ дн-тре сіне спре а адеце алт прїиц дн локѣл лѣї, апої рѣгѣ не днпѣратѣл Рѣдолф, ка сѣл ажѣте асѣпра Тѣрчілор днкеїнд кѣ ел легѣтѣїндѣ, не кареа ші діета дн Пожон о прїмі. Рѣсѣзнѣсѣл днпѣратѣлѣї е-сте вреднїк де днсемнат. Ачелаш адекѣ фѣгѣдѣї, кѣткѣ ел фѣрѣ воїа пѣзѣтмаї а прїицѣлѣї Баторі, чї ші а прїицїлор Молдавіеі ші а Цѣрѣї ромѣнѣшї пѣ ва днкеїа паче кѣ Тѣрчїї. Асѣфелїѣ пела капетѣл вѣа-

кѣлѣ ал 16леа прїицїпателе ачестеа кѣт-пѣлеа тѣлтішор дн вїланцѣл полїгічеї.

— Історїкѣл Гевхарді, дн декѣрѣсѣл історїеі лѣї Міхаїѣ вїтеазѣл ші а лѣї Сісісмѣнд Баторі араѣтѣ, кѣ повїлітеа дн Транспїваніа, кареа фѣчеа ші десѣфѣчеа трактателе, ера преа дедатѣ а се жѣка кѣ жѣрѣмїнтеле ші а ле кѣлка не еле. Ші апої тотѣш ачеїашї Транспїванї стрїга не алдїї де перѣжѣрї!

— Хайдѣчїї (солдацїї вѣгѣрѣшї) аї лѣї Стефан Бочкаї дн рѣсѣвоїѣл дела 1605 асѣпра Немцїлор сѣѣ арѣтат барбарї, ка ші кѣт пѣтмаї атѣчї ар фї сосїт дн Асіа. Еї пѣзѣтмаї кѣ вїндеа Тѣрчілор ші Тѣтарїлор не петції ші моравїї прїишї дн рѣсѣвоїѣ, чї словозїа ла ліцїтацїе форталѣ кїар ші не прїетїнї ші не рѣделе лор, прекѣт араѣтѣ історїкѣл Іштванфї, кѣ кондіцїе де аї пѣчїнстї ші аї сілі ла прїміреа релїцїеі мохамедане. Днтрѣачеа дн вѣа-кѣл ачеста барбарїа пѣ ера месерїе пѣтмаї пентрѣ оаменї де рѣнд, чї ші пентрѣ магнатї ші фѣзїтаншї. Дн-тре тѣлте алте фїе-не де пїлдѣ Елісавета Баторі, вѣдѣа кон-телѣї Nadanđї, кареа дн фортѣл сѣѣ Четѣ пѣтмаї дн кѣф оторѣ шасе сѣте фете ші фетеї, арѣлѣндѣле сѣѣ вѣтѣндѣле ші тѣп-дѣле прїи темпїцїі реле. Палатїнѣл черчетѣ

ла 1610 фъръ де леџеа ачеаста, аспра кърџа се рѣскоалъ патѣра, порѣпчи а се тѣџа капѣл зѣвѣ шерѣиторѣ шѣ а се арде доаѣ шерѣитоаре че аѣ фост зпелтеле спѣркатеѣ Елисавете, ѣар не ачеаста о арѣпкѣ пѣтѣа ла прѣпсоаре не вѣаџѣ. —

— Е кѣпоскѣт гросѣл фанатѣстѣ релиџѣос, каре domnia ѣн Ѣнгарѣа шѣ ѣн Трансѣлванѣа пела 1600—1618. ѣн ачеле времѣ деспре о парте романо-католичѣи се сѣлѣа а стерпѣ кѣ тотѣл не протестанџѣ, ачещѣа дѣн протѣвѣтарѣ ѣн пѣа лор копфесѣе ѣнкѣ пѣ крѣџа вѣрсареа сѣпѣелѣѣ. Не атѣпчѣ зѣл дѣн магнаџѣ Георџѣ Хомоноѣ сѣлѣа кѣ фелѣѣрѣ де тѣсѣрѣ аспре пѣзѣтѣаѣ не протестанџѣ, чѣ шѣ не чеѣ де леџеа греко-рѣсѣрѣтеапѣ (Ромѣнѣ ш. а.) а трече ла католичѣст, пентрѣ каре а лѣѣ рѣвѣпѣ стѣпѣнѣреа ѣл лѣѣѣа фоарте. Тот ѣн ачеѣ анѣ, тѣлѣѣ дѣн магнаџѣ прѣтѣеа католичѣстѣл ла пѣрере, пѣтѣаѣ ка сѣ плакѣ кѣрѣѣѣ, ѣнтрѣ ачѣеа не сѣпѣшѣ лор ѣнкѣѣ сѣлѣа кѣ фелѣѣрѣ де тѣжлоаче тѣране а шѣ пѣрѣсѣ копфесѣа че авѣсерѣ.*) Де алтѣ парте ѣн сѣ повѣлѣтѣеа, кареа ѣтѣвѣрѣџѣшасе протестантѣстѣл кѣ статорѣчѣе, се фолосѣа де асѣтенеа тѣсѣрѣ сѣлѣнѣче спре ѣтѣлѣѣрѣеа сѣктеѣ лор шѣ ачѣ сѣ дескѣдем ѣсторѣа прѣндѣлѣѣ Гаврѣѣл Бетлен. Кѣлкънд не зртеле ачѣстѣеа ѣсторѣче, пѣ пѣтем зѣче, кѣ ѣнопоарѣле дѣн Ѣнгарѣа шѣ Трансѣлванѣа, каре пѣпѣ ачѣ трѣсѣрѣ ѣн кредѣнѣѣа греко-рѣсѣрѣтеапѣ, аѣ рѣтѣас де тот сѣпѣпате де протестантѣст, чѣ тѣлѣѣ ромѣнѣ, серѣанѣ ш. а., карѣ трѣѣа ѣн комѣнѣкаџѣе тѣаѣ стрѣпсѣ полѣтѣкѣ шѣ чѣвѣлѣ кѣ протестанџѣ, сѣѣ дѣн копѣнѣѣере, сѣѣ де сѣлѣ, сѣѣ прѣн а-

тѣѣрѣ аѣ трекѣт ла релѣѣѣа протестантѣ лѣтерапѣ орѣ калѣвѣнѣантѣ, дѣпѣ времѣ; ѣар кънд тѣаѣ вѣртос магнаџѣ протестанџѣ а фла ѣнпротѣвѣрѣе ѣн клерѣл греко-рѣсѣрѣтеап, атѣпчѣ еѣ ѣншѣ рѣсѣзѣна сѣпѣнѣд не попѣте ла фелѣѣрѣ де слѣжѣе шѣ ангарѣѣ ѣовѣѣѣѣѣ. ѣнгрѣзѣѣѣ де асѣтенеа крѣзѣме, клерѣл шѣ тѣлѣте овѣѣѣ кѣѣтѣа сѣпѣпаре шѣ ажѣторѣѣ ла пѣтерѣнѣчѣѣ епѣскопѣ романо-католичѣѣ (папѣстанѣѣ), де карѣѣ ѣѣѣеа, кѣ се деосѣбѣск пѣѣѣн, сѣѣ адекъ парте тѣаре пѣтѣаѣ кѣ фортеле ѣерѣмонѣале, кѣ коаџа, пѣ кѣ меѣл. Асѣфелѣѣѣ зѣна дѣн челе дѣнтѣѣ зртеле а зѣпѣрѣѣ греко-рѣсѣрѣтепѣлор ѣн Ѣнгарѣа о афлѣтм не ла а. 1646—47, не кънд ѣн Ѣнгарѣа де сѣс кѣѣѣѣа преѣѣѣ гречеѣѣ асѣпрѣѣѣ де неметѣшѣте, алергарѣѣ ла архѣепѣскопѣл прѣтѣас дѣн Стрѣгон, ѣар ачѣстѣа ѣѣ ѣндѣплекѣ а рекѣзноаѣѣе не папа дела Рома де кап ал ѣсѣрѣчѣѣѣ, фѣрѣ але чере врео скѣтѣваре ѣн рѣтѣал шѣ аша ѣѣ скѣтѣѣ де асѣпрѣиторѣѣ. Пѣлѣа ачелор попѣ ѣндѣплекѣ не ѣн сѣш епѣскопѣл греко-рѣсѣсѣа дела Мѣнѣкач, анѣтѣе Петрѣ Партепѣе а се траѣе ла 1649 де сѣпѣт ѣзрѣѣѣѣѣѣа мѣтropolitanѣлѣѣ шѣ архѣепѣскопѣлѣѣ греко-ромѣнѣск дѣн Трансѣлванѣа шѣ а се зѣнѣ кѣ ѣсѣрѣѣка романо-католикѣ *)

— Ла 1655 не ла зѣтеле дѣнѣтѣрѣ але Ѣнгарѣеѣѣ католизареа протестанџѣлор прѣн ѣнтѣрѣѣтареа кѣлѣгѣрѣлор ѣесѣѣѣѣ се фѣчеа прѣн фок шѣ прѣн сѣѣѣе, ѣнкѣт тѣлѣѣѣ дѣн неметѣшѣ протестанџѣ череа а скѣтѣѣа жѣгѣл ѣесѣѣѣѣѣѣ кѣ жѣгѣл тѣрчѣск. Ла 1668 магнаџѣѣ Ѣнгѣрѣѣ ѣтѣѣѣарѣѣ не сѣлѣтанѣл, ка сѣ прѣтѣеаскѣ Ѣнгарѣа де ѣарѣѣ ѣасалѣ, лѣѣлѣдѣо дела ѣнтѣпѣратѣл неметѣск. Прѣгонѣрѣле

*) Kazi.

*) Gebhardi, K. 34.

религіозе пела 1671—74 ажънсеръ ла чеа маї 'палтъ кълме. Ла 1674 фъсеръ 61 попї протестандї осъндїдї ла моарте, кърора лпсъ лмпъратъла ле дърві вїаца, ѝар дъпъ ачеаста фъсеръ арънкадї ла темпїдї реле, шї маї тързіѣ 41 дїн еї фъсеръ дъшї ла Неапол, знде се вьндъръ, а фаръ de 11, карїї саѣ скънаръ, саѣ търїръ пе дрѣм.

— Контеле Токюлуї вестїгъла револуціонарїѣ ла 1689 авае треї мїї Ромънї о-сташї лп арміа са, къ карїї аѣ шї кърїнс Оршова.

— Ла апъла 1689 Търчїї перд Сербїа, Боснїа, Албанїа шї Цара ромънеаскъ; оцїрї пемцецї се ашазъ лп Цара ромънеаскъ шї лп Трансїлванїа; се поартъ лп сь фоарте крѣд къ лъквїторїї, лпкът ачецїа не'пчетат череа ажъторїѣла Търчїлор. Пе ачелеашї времї Сървїї дїн провинціале търченїї черзъръ дела лмпъратъла Леополд I. воїе, де а се ашеза лп пѣстїлеле цїнътърї але Ѣнгарїеї шї але Славонїеї, към шї лїбертате религіозасъ. Лмпъратъла, каре шї лпсъш дореа а лппопора ачеле локърї, лї прїмї шї дъдъ доаъ дїплоте сїгърїсїтоаре де релїціе шї де прївїлецїзрїле попецїї. Ачеаста лндемпъ пе патриархъла вїсерїчеї ілїрїче анъме Арсенїе Черповїч, а кїета сървїї дїн тоате цїнътърїле търченїї шї лптемеїе вїнїшор вїсерїка греко-рѣсърїтеапъ лп Ѣнгарїа шї лп Славонїа къ маї тълцї епїскопї, дїн карїї лпсъ дої с'аѣ зпїт къ вїсерїка романъ сьпт прїматъла папелї, ѝар патриархъла (саѣ акъма мїтрополїтъла) лшї ашезъ маї тързіѣ скапъла лп Карловїц. Ачеї Сървїї венетїчї се ашезаръ партѣа чеа маї таре къ кондїціе пъмаї де ювацї лп Ѣнгарїа. Дїн Трансїл-

ванїа Сървїї фъсеръ скошї лпкъъ ла апъла 1690. Лптр'ачеаа шї Сървїї дїн Ѣнгарїа лшї пѣстраръ векеа зръ асъпра Магїарїлор шї лп револуціле че аѣ зрмат, апъкаръ вькзрошї арме асъпра ачестора. Анъме ла 1703, пе кьнд векїї копльквїторї а венетїчїлор Сървї се оцїа лп арміа лзї Францїск Ракоцї, ачеїашї Сървїї колонїцї пъвълїръ асъпра сателор, оторжъръ пе тоцї чеї пearnацї, пръдаръ шї апрїнсеръ лъкашеле. Ракоцї лшї рѣсвѣпъ де Сървї, къчї венїнд ел къ тьпъ арматъ, лї алъпгъ deokамдатъ афънд лп Търчїа. *)

— Акъма кьнд се проїектеазъ къ тот deadїнсъла зпїреа Трансїлванїеї къ Ѣнгарїа, се къвїне а лпсетпа, къ Статзрїле трансїлване лпкъ шї пе ла а. 1707 прївеа пе патриоцїї Ѣнгарїеї де стрїнї лп ачест прїнцїпат, лпсъш пе Ракоцї, каре ера сь ле фїе прїнд, лп декїараръ де стрїн.

— Бъпатъла Тїмїшоареї дъпъ пачеа дела Пасаровїц (21. Ізліе 1718) пъ с'аѣ лптръпат къ Ѣнгарїа, чї ачелаш довьндї алтъ фортъ де окъртвїре, лппърцїндъсе пъ лп комїтатзрї, чї лп 17 дїстрїктзрї дъпъ модъла австриак, кълптът тотдеодатъ тълцї колонїцї Сървї шї Немцї пїнтре стръвекїї лъквїторї Ромънї, пе карїї лї авѣ. Марїа Тересїа лп зрмареа знеї револуцїї, редїтръпъ ла 1778 Бъпатъла къ Ѣнгарїа лппърцїндъла лп чїпчї комїтатзрї.

— Марїа Тересїа лппърътеаса дъпъ че аѣ лптърїт прївїлецїзрїле лъквїторїлор де лецеа греко-рѣсърїтеапъ де ашї аледе мїтрополїт ш. а., аної ла 1767 оръндвї о депътацїе ілїрїкъ де кърте, кареа сь поарте грїжъ пепгръ пъзїреа дрентзрїлор шї

*) Gebhardi. K. 34.

а привілеї зрімор лор релігіозе. Ачеа депзтаціе алзпекъ де опрі ла апъл 1777, ка сѣрвітеа съ пѣтаі пвие дп сікріеле морцімор адеверінде адресате кѣтръ сѣ. Петрѣ деспре въна пѣртаре а рѣпосацімор. Алквиторіі цѣрані де лецеа греко-рѣсѣрітеапъ, каріі пе ачеле времі дп тоатъ кредінда крешінеаскъ абсолѣт німік пѣ кѣпощеа маі пѣлат, декѣт кѣтева церімоніі дп афаръ, крѣзѣрѣ, кѣткѣ прпн ачеастъ сімплаъ порѣпкѣ се дерапъпъ тоатъ кредінда лор ші венірѣ дп асѣла де фѣріе, дпкѣт атѣт пе епіскопъл дела Вершед, кѣт ші пе мітрополітѣл дп отора пегрешіт, дакѣ чел дпнтѣіѣ пѣ скѣпа кѣ фѣга, іар мітрополітѣл (дп 6. Ноетвріе 1777,) фѣ апѣрат прпн зп рецімент де хѣсарі. Дѣпъ дпнтѣплареа ачеаста Маріа Тересіа шеарсе депзтаціа ілірікѣ. Съ пѣ зітѣт а дпсетма аічі, кѣ пе ачеле времі пещіінда ла чеі де лецеа гречеаскъ атѣта ера де гроасъ, дпкѣт токма дп апъл ачі пѣміт фѣкѣндѣсе черчетаре дптр'о обще, дпн треі міі чпнчі сѣте шенте зечі ші зпъл Сѣрві сіпгѣр чпнчі шіѣрѣ съ зікѣ де рост „Гатѣл пострѣ, „крѣдеѣл“ ші сѣ деа респѣнс ла дптрѣвареа, кѣці Дѣтнезеі сѣпт?*)

— Бѣковіна п'аѣ дато Тѣрчіі Немцілор, чі пе ачееаші о дѣрѣі маі дпнтѣіѣ дппѣрѣтеаса Рѣсіеі Катаріна, дппѣрѣтесіі Маріеі Тересіі ла а. 1769, зікѣнд, кѣ о дѣрѣіеше ка о провинціе че тѣскаліі о копрінесѣрѣ дела Тѣрчіі ші tot'odată ка зна, че одініоарѣ се цпнѣсе де Трансілваніа. Тѣрчіі пѣтаі ла 1777, 25. Феврѣаріе

с'аѣ дпвоіт а рѣне Бѣковіна де кѣтре Молдавіа ші а о дѣрѣі.*)

Токма де ам авѣ дп лімба поастрѣ історіі віне скрісе ші компете але патріілор дп каре трѣт, тотѣш ачесте пѣціне тѣрѣцііше історіче, крѣдем кѣ пѣ ера де прісос, але скоате ші дп ачеастъ Фіеі. Georgie Barić.

ПРОСПЕКТ ДЕ РЕГЪЛЕ.

Че сѣпт а се пропѣне дптрѣ прііміреа ші апроваціа DD лор соціі колабораторі аі соціетѣціі пѣтрѣ тіпѣріреа кѣрцілор.**)

§ 1. Пе фіе-каре сѣптѣтѣпъ се ва фаче кѣте о сѣанцѣ регѣлат, дп каре се вор аѣла де фацѣ чел пѣціп треі дп патрѣ пѣрці аі соцілор колабораторі.

§ 2. Ла сѣанцѣле дѣптѣіѣ се вор лѣа дп черчетаре копрінесъл ачестор регѣле ші десѣтѣндѣсе, се ва хотѣрі дрѣтѣл че аре сѣ зрмезе фіе-каре. Пе зртѣ фіе-каре дпн колабораторі ва лѣа асѣпрѣші традѣкціа врезнеі опере дпн авторіі атѣт антічі, кѣт ші modernі дѣпъ лімба, дп каре ва фі маі депрінс, саѣ ші авторѣл дптрѣг, дѣпъ воіндѣ.

§ 3: Фіе-каре ва фі датор а зрта зна ші ачееаші лімбѣ, зна ші ачееаші ортографіе пе темеіѣріле зртѣтоаре.

I. Дпкѣт пѣтрѣ форма лімбеі, се вор лѣа дрѣнт тіпі граматікалі атѣт дп

*) Taube. 1. Band. Seite 67 ші Gölhardi. Kap. 34.

*) Bezī Büsching, ші аадіі.

**) Bezī Nr. 45 аа Фіеіі.

деклинації кѣтъ ші дн конжугації лімба вѣсеріческѣ, каре нѣ с'а скріе дн діалекте ші а ажѣне дрепт лімбѣ цепеналѣ а тоатеі ротѣнімеі.

II. Длукѣтъ пентрѣ матеріе дн терменіі шііндіфічі че не ліпсеск, пѣзіндѣсе де етероденіе, фіе-каре ва пріімі, ка дінтр'ѣн тресаѣр пропріѣ не чеі дін латіна; ва авае ѣпсѣ де портѣ ла модіфікація фортеі тіпії грѣматічеі ротѣнещі, ші не пречеденціі поцрїі Італіені че аѣ кѣлтіват ачесаші глосѣ романѣ, каре фортеазѣ фондѣл чел адевтѣрат ші ал лімбеі поастре.

III. Кантітатеа чеа тікѣ де кѣтева ворѣе стрѣне че се аѣлѣ дн цегѣл (жаргонѣл) попѣлар ші каре сѣнт кѣ тотѣл е. тероцене трѣпѣлѣ чел маре ал глосеі ротѣне ші ла лімба днтреаѣг а ѣнѣ діксіонар омоцен, сѣ се лепеде кѣ тотѣл релмплініндѣсе кѣ ворѣеле кореспѣнѣѣтоаре дін лімба латіпѣ.

IV. Пентрѣ терменіі кѣноцінделор маі пѣоѣ, кѣ каре с'аѣ маі днавѣдіт діксіонареле лімбелор модерне сѣ се пріітеаскѣ чеі італіені; іар длукѣтъ пентрѣ чеі че се атіпг де локѣрї, де костѣме, де лецісірї але дївержелор націі ші се цїп де партеа дескрїптівѣ а кѣлѣторїілор саѣ а школаеі романтиче се вор днтревѣінда кіар нѣміріме дін лімбеле респектіве, пѣзінд а лі се да тіпѣл ротѣнеск.

V. Пентрѣ нѣтеле пропрїі се ва днтревѣінда ачесаші ортографіе кѣ каре сѣнт скрісе дн лімба респектівѣ, іар пентрѣ челе гречедї аѣтѣ пропрїі, кѣтъ ші комѣне се вор нѣзі регѣлеле ѣрѣѣтоаре:

М а с к ѣ л і п і.

а) Челе термінате дн ης се вор тер-

міна ротѣнеще дн (ε) саѣ ші дн консонѣ пентрѣ прескѣртаре, ші нічі одатѣ дн ѣ скѣртѣ; прекѣм Χρήσης Σωκράτης, Δημοσθένης . . . Хресе ші Хрес, Сократе ші Сократ, Demostene ші Demosten . . . прекѣм Mavrogene ші Mavrogen.

б) Челе термінате дн ος се вор терміна дн ѣ ші нічі одатѣ дн консонѣ прекѣм: Κόδρος, Πύδαρος, Πλούταρχος . . . Кодрѣ, Пндарѣ, Плѣтархѣ.

с) Перітосілабеле аѣтѣ еленіче кѣтъ ші латіне се вор пріімі тоате, дѣпѣ регѣла цепеналѣ дн авлатівѣл латін, прекѣм: Εαχε, Ωλίσε, Πλάτο, Πλάτο . . . дн поезіе ѣпсѣ, хіміе ші астрономіе вор фї іертаді ші дн номінатів.

д) Челе скїмвате дн лімба латіпѣ се вор пріімі д'адрентѣл дін латіпѣ кѣ модіфікацііме кѣвінчіоасе, длукѣтъ пентрѣ лімбѣ дн цепенал, прекѣм: Ζοіε, Ζήνονε, Νεπτεп, Марте саѣ Марц, Меркѣріе. . . Кѣнд ѣпсѣ ва фї о скріере кѣ тотѣл локалѣ дн каре аѣторѣл днтр'адіне ва вої сѣ деа лімбаціѣ, ші еспресїіме локале але тімпілор антїчі, се вор пѣтеа зіче ші Ζεϋс, Ερα, Ποсідопе, Αρε, Ερμε. Кѣнд адекѣ текстѣл ва фї о націе дін партеа аѣторѣлѣ, се вор днтревѣінда нѣтеле зеїлор ші оаменїлор адоптате дн цепенал; кѣнд ѣпсѣ аѣторѣл ва лѣса, маі вѣртос днтр'о скріере драматїкѣ, а ворѣі ѣп персонаціѣ ал тімпілор класїчі аї Гречїеі, дї ва лѣса дн еспресїіле сале нѣтеле кѣ каре сїпѣѣр ачел персонаціѣ с'ар фї днтревѣіндат дн ачеі тіпії.

Ф е м і н і н і.

е) Челе термінате дн α, се вор терміна дн ротѣнеще дн α саѣ ѣ, прекѣм: Μῆσς, Τερψιχορῆ, Πανδωρῆ; челе термі-

пате $\lambda\pi$ α кзрат, се вор терміна іаръші $\lambda\pi$ а саѣ $\lambda\pi$ е, де вор ϕ і пречедате де недефинитъл о, прекъм: Аглаіа, Софіа, Аспасіа . . . о Аглаіе, о Софіе, о Аспасіе.

f) Челе терминате $\lambda\pi$ η се вор терміна атічеце $\lambda\pi$ е, ші дорічеце $\lambda\pi$ а, прекъм: Мелпомене, Езфросіне, Чірче; Мелпоменъ, Езфросінь, ка фрікъ, фъгъ.

g) Челе комъне терминате $\lambda\pi$ \omicron се вор терміна $\lambda\pi$ ξ ші вор девені маскъліне, саѣ певтре, прекъм: метод, період. . . Челе терминате $\lambda\pi$ ω , се вор терміна $\lambda\pi$ номінатів $\lambda\pi$ о, іар ла цепетів ші датів, вор авеа, саѣ $\lambda\pi$ аіnte пе (чеі) ші (еі) саѣ $\lambda\pi$ зртъ пе (еі), прекъм: Ерато, Калипсо, Сафо . . . чеі Ерато, еі Калипсо, еі Сафо, саѣ Ератеі Калипсоі, Сафоі, преферіндъсе зпсъ $\lambda\pi$ прозь термінація дін зртъ.

h) Перітосілабеле, афаръ де челе терминате $\lambda\pi$ ι , се вор терміна ка $\lambda\pi$ авлатівъл латін, към: Іріде, Паладе, Стіце, Сфіце, Ларінце. . .

i) Челе терминате $\lambda\pi$ ι *συνηρημένα*, фъкъндъсе ротънеце певтре, се вор терміна $\lambda\pi$ ξ , прекъм: Константінополъ, Адрианоуполъ, басъ. . .

Н е з т р е.

k) Челе терминате $\lambda\pi$ $\omicron\upsilon$ се вор терміна $\lambda\pi$ ξ , прекъм: барометръ, тертѳометръ. . . Челе терминате $\lambda\pi$ $\omicron\upsilon$ кзрат, адекъ пречедат де о вокалъ, се вор терміна $\lambda\pi$ і ξ саѣ ші ξ къте одатъ, прекъм: Монополиъ ші монополъ.

l) Челе терминате $\lambda\pi$ а, девенінд ротънеце фемініне, се вор терміна $\lambda\pi$ τ , прекъм: Катістъ, аіастъ, апатетъ ші прін зртаре, сістемъ, етълетъ, темъ . . . іар пъ сістемъ. . .

Днсемпърї цеперале.

1. Се вор пъзі къ скъмпътате ка γ ші χ $\lambda\pi$ аіnte де (е) ші (і) съ се скімбе $\lambda\pi$ τ ші τ , прекъм: Еціна, Едеѣ, Чірче, Еврідиче, Чіклопе, Чефалоніа. . .

2. Се ва пъзі ка τ $\lambda\pi$ аіnte де (і) съ се скімбе $\lambda\pi$ τ , прекъм: Мілдіад, Спарциат. . .

3. Се ва пъзі тотд'азна, ка η съ се скімбе $\lambda\pi$ е; υ $\lambda\pi$ діфтонг саѣ $\lambda\pi$ фінал, $\lambda\pi$ ξ ; \omicron : $\lambda\pi$ ое, прекъм: Теба, Ева, Демостене . . . тартър, таѣр . . . Оедіппъ.

VI. Ла ачеле лзате дін латіна се вор пъзі тот ачесте регъле, пентръ къте кореспнд ла челе де зптъіа ші а дѳа деклінаціе. Пентръ челелалте се адаогъ овсерваціле зртътоаре:

a) Челе фемініне терминате $\lambda\pi$ іо, се вор терміна саѣ $\lambda\pi$ іе, прекъм: ораціе, паціе, комісіе . . . саѣ $\lambda\pi$ ізне, прекъм: рвгъчизне, місізне.

b) Челе $\lambda\pi$ (іs) се вор терміна саѣ $\lambda\pi$ е, ка ла авлатів, прекъм: дълче, къне, верте, саѣ $\lambda\pi$ ξ , де ва ϕ і пречедат де зп л, прекъм: ідеал, капітал, цеперал . . . каре къ аневоіе ші зпсъші къ копфъсіе се пот сзпъне ла регъла цепералъ фъкъндъсе ідеале, капітале, цеперале . . .

VII. Ла ворвеле лзате дін францоzeце се вор пъзі регълеле зртътоаре:

a) аи зртат де орї че консонъ (афаръ де г) се ва скімба тотд'азна $\lambda\pi$ а л, прекъм: heraut, Gaulle, auberge, Baudouin, Gautier, chaussure . . . ералд саѣ аралд, Галіа, алберг, Балдовін, Галтіер, къдцъръ . . . ка ші палтъ, алтъ, алъ, калдъ . . . рауте, autre, aube, chaud. . .

b) eau се ва скімба $\lambda\pi$ е л л, прекъм: vaisseau, tonneau, chateau, charneau, man-

teaú . . . васеллѣ, топеллѣ, кастемлѣ, капеллѣ,
таптеллѣ . . . ка ла пелле, innellѣ,
gnellu, reau, anneau, agneau.

c) ch de materie ротънлѣ саѣ латинѣ,
адекъ кънд нѣ аратъ х греческѣ, се ва ским-
ва тотд'агна дн к, прекът: charité, charte
. . . каритате, картъ . . . ка ла: каррѣ, кап,
калдѣ . . . char, chef, chaud. . .

d) Чиркофлестя (") се ва дмплини
дн ротънеще принтр'ън с, прекът: epître,
comprôte . . . епістолъ, компостъ . . . ка
ла: пострѣ, апостол, цестъ . . . nôtre, арô-
tre, tête . . .

(Вор зрѣма.)

Д Ъ Х Ъ Л

преавъкзроасѣ сълтърї а ротънїмеї
пентрѣ

преапалта денътире шї ашезаре а преасфїн-
дїеї сале преастрѣлѣчїтѣлѣ шї дпалт вред-
нїкѣлѣ Domn епіскоп ал Пакрацѣлѣ

СТЕФАИ ПОШОВІЧ

de Архіереял,

дрепт крєдїнчоасєї de Dămnezeѣ скътїтеї епархїї
а Вершецо-Карансєвешлѣ.

— Quid virtus, et quid sapientia possit,
Utile proposuit nobis exemplar. — —
Nomatius.

Азрїтѣл соаре іаръш стрѣлѣчесче,

Че де кѣт'ва време ера 'нтзпекат,

Шї неамѣлѣ ротън маї калд дї зѣресче,

О! че вїне таре черѣл іаѣ пѣстрат!

Ферїчїте асгѣзї рaze се ресфїрѣ

Песте ротънїме дїн черѣл сѣпїн.

Салт тодї дн сѣнет кѣ кѣнтърї de мїрѣ —

Тоате възкрїе, нѣї маї тѣлт сѣспїн.

Преа'ндзратѣ монарх Ferdinand днтѣлѣ
Кѣтпѣпїнд кѣ мїнтеа вїнеле комѣн,
Пре Стефан Поповїчї, d' а фї Архіереял
Ачестїї епархїї, л'аѣ афлат маї вѣн.

Кѣ ачасть фѣантѣ кѣртеа 'тнѣрътеаскѣ,
Деплїн ротънїмеї аѣ прїчїнїт,

Ка маї вїѣ сѣ сїнтѣ грїжаї пѣрїнтеаскѣ,
Кѣпѣтѣнд de Пресѣл пре чел ч' аѣ пофїт.

Ачасть 'ндзраре поаз тѣпгѣоасѣ

О порнї вїртѣтеадї вѣн' архїпѣстор!

Счїйцєле, дрептатеа, вїсададї пїлдоасѣ,

Пѣртареадї шї дѣхл d' оамєнї ївїтор.

Ачесте тѣрїте дїсѣпїрї стѣпѣле!

Кѣ тѣзеле дїе корон' аѣ плѣтїт,

Прїн'каре знїте венїшї ла 'нѣлцїме,

Шї лѣздагѣл пѣтецї се фѣкѣ вестїт.

Преапѣтернїчїа престе тот е 'нгїнсѣ,

Дєла чел de фѣрїте, пѣн' ла чел d' апої.

Сфѣпта проведїндѣ кѣ драгостѣ апрїнесѣ,

Раза са черєаскѣ варѣ престе пої.

О! de треї орї есте фєрїчїтѣ тѣртѣ,

Кареа довѣндєсче аша вѣн пѣстор!

Сѣрї Вершец кѣ Сєвеш кѣмѣнд днтр'о зрѣтѣ,

Прїмїдї дн сїнѣвѣ пре архїпѣстор!

Нацїа ротънлѣ се вѣкѣрѣ фоарте,

Кѣ сѣв ата кѣртѣ възпѣле стѣпѣл!

Ва фї зпзратѣ кѣндва а еї соарте,

Шї дреанта плѣнсоаре прїмїтѣ дн сѣп.

Кѣ d' обїде плѣкѣтѣ ва фї ата domnїре,

Тѣ вєї фї пѣрїнте, іар пої фїї тѣї;

Ної холде тѣпоасе, тѣ дѣх de родїре:

Ної варка — тѣ кѣрта 'н дрепте сфїнте кѣї.

Фї'не аша дарѣ сфїндїте пѣрїнте,

Лїман de скѣпаре, прекът тѣ ам пофїт!

Дн кѣлтѣрѣ счїйнде дѣне маї пайнте,

Спрѣ а пѣте ажѣнде скопѣл чел дорїт!!

Сѣв ата 'нцєлеантѣ дреантѣ кѣртѣїре,

Сѣ ажїцєт сѣера че нѣ ар пайнта;

Ка 'н доріта старе, ши дѣлчаа фериіре
Съ пѣтем де аѣктор а те опора.

Фъ-те, о стѣпне фѣтсецеа тѣрире,
Челор лінсіі, мішеі ліман лініштг —
Скѣтитор кредіндеі, лімбеі, вістіеріеі,
Че дѣла маі маріі пострі-ам тоштеніт!

Акѣм рѣгѣчѣнеа ротѣнімеі тале,
Дін пентѣі се 'налдѣ кѣтрѣ Дѣтнезеѣ:
Ка черескѣл татѣ 'ндѣрѣрїле сале,
Богат съ реверсе прѣсте кінѣл тѣѣ.

Ла тѣлді анї кѣ възпѣ 'нзѣстрат порочїре,
Съ те цїнѣ дїтрег, чїнстїт, сѣпѣтос.
Лѣтеа чеаалалгъ сѣдї деа фериіре, —
Іар ачааста цїе ш' тѣ поаѣ фолос.

Салте, кѣпте, тодї дн хоаре,
Мїнерї, вѣтрѣнї, десѣѣтат!
Евлавіоскѣл топ звоаре —
Фїпндеі челѣі преа дналт!
Встѣзї де сѣс нї се дѣде
Нектарѣл Дѣтнезееск,
Сѣмлѣнд тот маі тѣлт кѣ сѣте

Прѣ дѣхѣл чел ротѣнѣск.
О! че възѣрїе маре
Прѣсте пої дїн сїнѣл сѣѣ, —
О! че вїнекѣвѣнтаре
Вѣрсѣ възѣл Дѣтнезеѣ!!
І звор де анї кѣ дѣлчааѣѣ —
Черескѣл татѣ сѣ'дї дѣ,

Мїсконе! ш' а та фаѣѣ,
Нѣтрѣ пої вечнїк сѣ стѣ.
І сѣс Хрїстос стѣдї де дреапѣ —
О фѣлгѣл дѣх кѣ рѣза са —
Нѣтрѣ тоатѣ вѣна фангѣ
О кѣрмеѣе воїа та.
Прѣтереа та сѣфлѣтеаскѣ —
У д тотѣлѣі зїдїгор,
Кїмпѣде сѣ о скѣтеаскѣ,

Вїфор несѣїнд нїчї пѣр.
Вѣстїмеаѣї тѣлт прѣѣзїтѣ
Рар ажнѣгъ шї лїн тїмп, —
Шї мїптеа та кѣлтївїтѣ,
Вѣртатѣ д' ал морѣї глїмп.
Шїпѣл' Домнѣл скѣтїна вїѣаѣѣ!
О фтеазѣ тот клерѣл тѣѣ,
Ка сѣ тѣ аїѣѣ кѣ дѣлчааѣѣ,
Анї тѣлді дн мїклокѣл сѣѣ.
Рара а та възпѣтате,
А ажнѣгъ че аѣ дорїт.
Нефѣцарнїкаѣї дрепате,
Сѣдї дѣ пѣте преа тѣрїт.
Вѣстїмеа та д' анї тѣлдіме,
Вѣрїлантѣѣе не пѣтѣлг,
Вѣар вїртѣтеаѣї, че 'н черїме,
Шїде несѣїнд морѣлїт.
Она ачааста те ва дѣче,
Ла черескѣл фѣкѣтор —
Она 'чааста те ва фаче,
І нтрѣ чеї дрепѣї лѣчїтор.

Прїн

Нїколае Велїа,

профѣсор ал сѣ. теологїї шї кон-
сїст. нотарїѣ.

Л и т е р а т у р ѣ.

Грѣвїм а дїпїнїца кѣ тѣлтѣ вѣкѣрїе-
кѣткѣ D. ректор дїн Сїгїшоара дїмпрезпѣ
кѣ алдї треї DDнї профѣсорї де аколо стаѣ
гата а скоате ла лѣтїнѣ о хартѣ маре
де пѣрете а м. прїпїнат Трансїлванїеі, дн
патрѣ фої марї (фолїо) дндрептатѣ шї лѣ-
кратѣ дн треї лїмбї, пемдѣше, зпгѣрѣше
шї ротѣнѣше. Харта ачааста атѣт де до-
рїтѣ се ва тїпѣрї фоарте рѣгѣлат ла Лїпсїа.
Сѣвскрїпїїа де прѣвѣтѣрацїе есте пѣзмаї 1
фїорїнї арцїнт; се поате фаче шї ла рѣда-
кторѣл Г. Барїд. Кѣ алт прїлеж маї пе-
ларг.